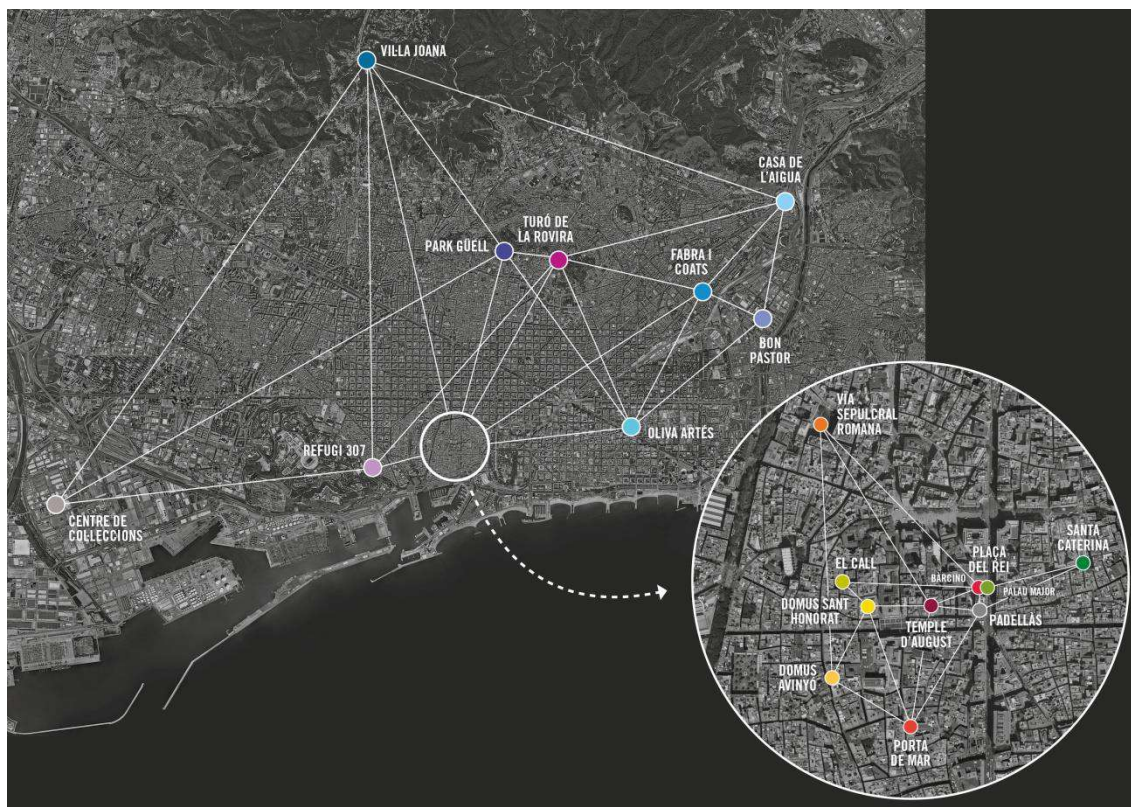

MUIHBA 80[◊]

EL NOU MUSEU DE LA CIUTADANIA

80 ANIVERSARI DEL MUHBA

MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA
EL NOU MUSEU DE LA CIUTADANIA

Dossier de Premsa

23 de febrer de 2023

MUIHBA
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

**Ajuntament de
Barcelona**

Presentació: El nou Museu de la Ciutadania.....	3
MUHBA 80, els orígens	4
De Museu de ciutat a Museu de la ciutadania	6
El plantejament estratègic del MUHBA	7
1. La missió pública	7
2. Hub de coneixement	8
3. La construcció de la col·lecció contemporània	10
4. Museu xarxa, el conjunt del sistema	12
5. Col·laboració i cogestió: El projecte d'Eix patrimonial i museístic del Besòs ..	14
MUHBA Padellàs: La Casa de la Història.....	15
MUHBA Bon Pastor. El museu de l'habitatge de Barcelona	21
Espais MUHBA renovats.....	23
MUHBA Barcino. De colònia a fortalesa	23
MUHBA Palau Major. La ciutat medieval.....	24
MUHBA Santa Caterina i Espai Antoni Maura.....	25
MUHBA Fabra i Coats. Treballar a Barcelona, segles XVIII-XX.....	26
MUHBA Casa de l'aigua. Proveir Barcelona: la base de la història	27
MUHBA Turó de la Rovira. Guerra i postguerra: la ciutat al límit	28
MUHBA Centre de col·leccions. Col·leccionar Barcelona, fer museu	28
MUHBA 80 anys, reinventar la mirada	29
Exposicions temporals	29
1. Any Domènech	29
2. Altres exposicions temporals	30
Una nova historiografia de Barcelona, pública i publicada.....	31
MUHBA, ambaixador de Barcelona.....	32
Premis EMYA	32
Altres cites internacionals.....	33
Referències bibliogràfiques del museu de la ciutadania.....	34
Contacte i materials de premsa.....	34

MUHBA, El nou Museu de la Ciutadania

El **MUHBA** inaugura aquest 2023 una nova etapa com a **Museu de la Ciutadania**, un canvi substancial tant conceptual com organitzatiu del museu, com mostra el programa del **80è aniversari** amb les inauguracions d'espais nous i reformats, la presentació de recerques que renoven la historiografia de Barcelona i la posada en marxa de fórmules de gestió compartida amb la ciutadania.

Entre els actes programats destaquen les **inauguracions de vuit seus del MUHBA**, que han estat reformades o ampliadades a diferents nivells, així com les seves museografies. Entre elles hi ha **MUHBA Padellàs**, que es convertirà en la nova Casa de la història de Barcelona, i **MUHBA Bon Pastor**, a l'Eix patrimonial i museístic del Besòs, que es configura com el museu de l'habitatge de la ciutat i un dels pocs d'Europa.

Amb motiu dels seus vuitanta anys el museu espera obrir així mateix tot un seguit d'exposicions estratègiques per repensar la ciutat, com són les referides a l'aigua i el medi ambient, a l'habitatge i els barris, a l'ampli món del treball, a la mobilitat. A Padellàs, s'inauguren les exposicions **Barcelona Flashback, una síntesi històrica** i **Domènech i Montaner urbanista**, en el marc de l'Any Domènech.

El MUHBA presenta al llarg de l'any un programa complet de renovació historiogràfica, amb un **Atles històric de la ciutat** i més de **15 publicacions de noves recerques** sobre els temes clau de la història de Barcelona, els que contribueixen a fer reflexionar sobre el temps present.

Al maig, entre els dies 3 i 6, el MUHBA serà l'amfitrió dels **Premis EMYA 2023** ([European Museum Forum i Consell d'Europa](#)), considerats sovint com els "Nobel" dels museus, amb l'assistència de més de trenta delegacions europees. El MUHBA compleix així el paper "d'ambaixador urbà" prop de l'ICOM i d'altres metròpolis.

NOTA: Les dates i horaris dels actes i inauguracions d'aquest dossier són vàlides a dia 23/02/2023. Comproveu les dates sempre [al web del MUHBA](#).

MUHBA 80, els orígens

El museu, amb vincles amb l'Arxiu Històric de la Ciutat, creat uns anys abans i dirigit per Agustí Duran i Sanpere, va quallar en l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929, al Pavelló de la ciutat. Duran va proposar després de la guerra civil espanyola el trasllat del museu a la Casa Padellàs, sobre les restes romanes de la plaça del Rei que s'acabaven d'excavar i junt al Palau Reial Major. **El Museu va obrir el 1943** entorn de la plaça del Rei, i va suposar una alenada d'aire fresc a la ciutat, enmig de la sordidesa dels primers temps del franquisme.

En el pavelló dedicat a Barcelona en l'Exposició de 1929 hi havia una planta dedicada al port, una altra als serveis municipals i una tercera a la història i l'esdevenidor de Barcelona, amb una mostra ideada per Agustí Duran i Sanpere i Josep de Calassanç Serra Ràfols, que seria l'embrió del futur museu de la ciutat.

El museu barceloní tenia una prefiguració a l'Exposició Internacional de 1929, amb una visió que portava fins als temps contemporanis, amb la industrialització, el Pla Cerdà i les ideacions de la ciutat futura. Això va assegurar el pont cap a les dues vessants de la ciutat: capital nacional i metròpoli obrera i industrial. Que això s'hagués pogut fer durant la dictadura de Primo de Rivera ja apuntava una qüestió important: els museus de ciutat tenen més llibertat que d'altres tipus d'institucions culturals a l'hora d'abordar críticament la formació d'una gran metròpoli industrial i obrera alhora creativa i conflictiva.

La ideació del museu de Barcelona per Duran, amb la seva aposta per reubicar-lo al nucli històric (i historicista, amb la creació del barri Gòtic) després de l'Exposició i passada la guerra civil permetia mostrar, dins dels límits del franquisme, la segona dictadura del segle, la formació històrica d'una capital (per sobre de la ciutat romana hi havia el palau i l'arxiu reial medievals) i la formació de la metròpoli contemporània, amb els teixits d'indianes i el Pla Cerdà. Quedaven pendents les perifèries del segle XX, incorporades en les darreres dècades.

Visita de l'Orfeó a la Casa Padellàs, 1935

Relotge dels flamencs, s. XVI, al Pati de l'edifici Padellàs

De Museu de ciutat a Museu de la ciutadania

Els museus de ciutat són sensiblement diferents d'altres museus per concepte i per trajectòria, pel fet d'estar sovint més vinculats al concepte "ciutat" que al concepte "museu". A Barcelona, el MUHBA va néixer formalment el 1943, ha passat per diverses etapes tant en els seus objectius com en la seva compilació de patrimonis materials i avui es consolida com a museu de la ciutadania. El seu fundador, **Agustí Duran i Sanpere**, ja va parlar de "museu ciutadà" en la dècada de 1920.

Un eix sobre el que pivota aquest concepte d'obertura és en la promoció de nova recerca en la història de la ciutat, recerca significativa per crear nous relats urbans rigorosos en el seu ventall més ampli de disciplines i objectes d'estudi, i tractar d'acoblar la investigació i la difusió a través d'una programació pública oberta a tothom.

D'altra banda, també en l'àmbit del coneixement, el museu ha de funcionar com a museu escola, apostant per la interacció amb el món educatiu i dissipant la línia imaginària que sovint ha separat el sistema educatiu i el cultural.

L'actual programa educatiu del MUHBA, amb el nom d'Interrogar Barcelona, ja aplica alguns paràmetres del museu escola i treballa de forma col·laborativa amb els diferents agents educatius de la ciutat per ser un model actiu de nous tipus de relacions més properes i significatives entre museu i escola. El museu escola és una peça imprescindible del MUHBA com espai de construcció de ciutadania.

El dret a la història de la ciutat i les memòries compartibles

Aquesta capacitat activa del museu de ciutat de generar coneixement urbà es desenvolupa, també, en el seu rol com a centre patrimonial.

El MUHBA està treballant intensament vora el riu Besòs, a la perifèria llevant de Barcelona, en un projecte que tracta d'incorporar el relat de les majories a la memòria i història consolidades de la ciutat. Amb la configuració d'un eix patrimonial entès com a recorregut conceptual i territorial que relaciona espais, patrimonis i relats, el Museu està construint una aproximació de narratives creuades sobre la trajectòria de la metròpoli contemporània. A partir de quatre centres del MUHBA, i establint connexions amb altres emplaçaments de la ciutat que complementen el discurs, el projecte **Eix Besòs, riba de patrimoni i museus** treballa quatre línies estratègiques de coneixement sobre Barcelona: la història de l'aigua urbana, és a dir, la sostenibilitat i el proveïment a la ciutat, amb base a la Casa de l'Aigua de la Trinitat; la història del treball i la ciutat a la fàbrica Fabra i Coats; la història social des de l'habitatge a les Cases Barates del Bon Pastor i la història de la metròpoli i la ciutadania a la nau industrial Oliva Artés.

El plantejament estratègic del MUHBA

Al juny de 2008 es va presentar el Pla estratègic del MUHBA, amb el lema “el museu de la ciutat, mirall de Barcelona”. El pla proposava tres objectius fonamentals: “A) Que el museu esdevingués la casa comuna del coneixement de Barcelona: recerca, patrimoni i exposicions per a persones de molt variats interessos en el coneixement de la trajectòria de la ciutat i en l’apreciació del seu patrimoni; B) Que fos un Museu arrelat a la ciutat i obert al món, impulsor i pal de paller d’un City History Museums Network of Europe (la xarxa encara no existia), en conveni amb d’altres ciutats europees i del món mediterrani; i C) Que el museu fos un laboratori de ciutadania per a autòctons, immigrants i turistes, amb nombrosos fòrums de trobada, començant pel dels Amics del Museu”.

1. La missió pública

Mirall i portal. Des de fa quasi quinze anys s’ha comprovat al MUHBA que seminaris d’estudi, publicacions i visites altament qualificades i itineraris urbans metodològicament ben estructurats aconsegueixen l’interès dels usuaris, si es presenten i proposen de manera adequada. La recerca històrica rigorosa sobre la ciutat, compartida amb la ciutadania, és el nucli de la innovació social i cultural del museu.

Barris, ciutat, món: equipament multiescala. El museu de Barcelona, com el de tantes altres capitals europees, és avui policèntric, actiu a 8 dels deu districtes del municipi de Barcelona. La doble escala, de ciutat i de veïnat, li permet ser alhora un equipament “excepcional”, pel seu caràcter únic a la ciutat, i un equipament “comunitari” en els barris on té presència. En el benentès que per la seva doble missió, la d’explicar i la de representar, el museu està sempre vinculat a un espai patrimonial, a diferència d’altres equipaments.

El paper del museu s’ha projectat també en les relacions interurbanes, sobretot a Europa, però també amb ciutats de l’Amèrica Llatina a través de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de l’Ajuntament de Barcelona. Recentment s’ha plantejat la col·laboració estratègica entre ciutats d’Àfrica i Europa, per a la qual cosa s’ha buscat el suport de la xarxa UCGL (United Cities and Local Governments). L’aposta és sempre la mateixa: establir vincles entre ciutats a través dels seus museus de ciutat, existents o de nova creació. Aquest és un dels grans temes per al futur.

Impuls de l’economia productiva. El MUHBA té prop d’un milió de visitants, però aquesta dada no indica el valor del capital econòmic, social i cultural generat pels projectes compartits amb centres de recerca, entitats d’estudis, associacions de veïns i centres educatius.

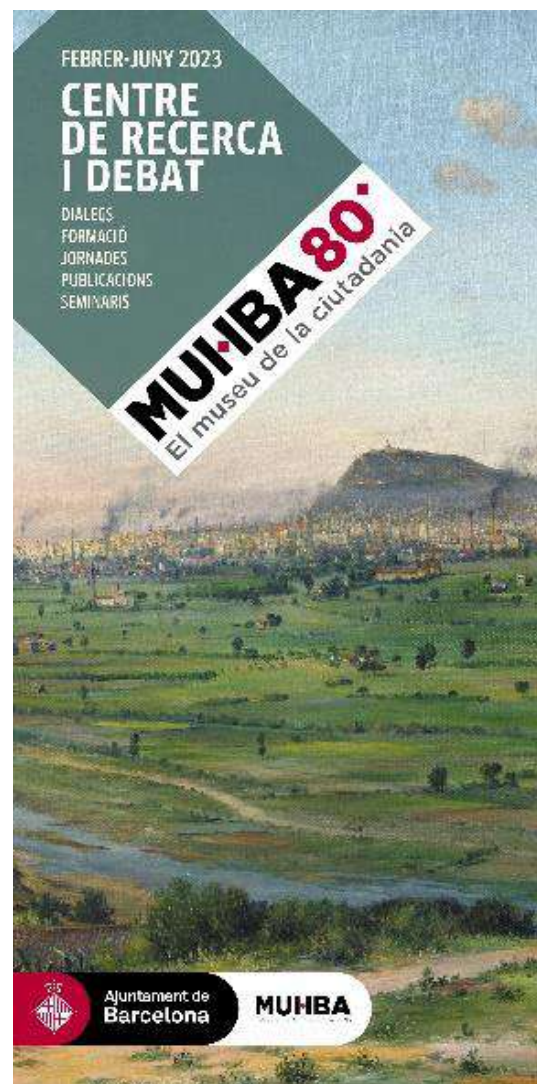
Quant a la indústria i els serveis, es troben a faltar els estudis de l'impacte en les empreses implicades en la producció d'exposicions, audiovisuals, llibres, visites i itineraris. I el mateix podem dir de les empreses dedicades a l'edificació i a la renovació museística: arquitectura, enginyeria, il·luminació, museografia, imatge, etc. Alhora, cal subratllar la tasca del MUHBA com a espai R+d+i en restauració, escanejat làser i museologia virtual, sobretot a partir dels treballs a la capella de Sant Miquel del Monestir de Pedralbes, al Palau Major i a la domus romana d'Avinyó. El volum econòmic de l'activitat és notable, així com el *know how* generat i exportable.

2. Hub de coneixement

La constitució del Centre de Recerca i Debat . La iniciativa municipal ha estat capdavantera des de la dècada de 1920 en els estudis en clau històrica sobre Barcelona, a través de la recerca arqueològica i documental. Hi ha, per tant, una llarga tradició dins la qual s'insereix el Centre de Recerca i Debat del MUHBA, posat en marxa el 2008 i que a partir de 2023 passarà a ser Centre de Recerca, Documentació i Debat. Més que d'un centre, es tracta d'un programa del museu, perquè no té personal, a banda de l'equip mínim per organitzar-ne l'activitat com un punt de trobada intel·lectual, que amb els anys ha consolidat un programa de línies de recerca que nodreixen els objectius del museu. Aquest procés rigorós i participatiu de construcció de coneixement ha resultat decisiu per transformar el museu.

El paradigma de la història urbana. Hi ha la necessitat de donar impuls a la historiografia urbana, a més de comptar amb altres ciències socials i amb els estudis sobre l'art i la cultura. La renovació de dotze espais del Museu, que s'ha de culminar per al 2023, no hagués estat possible sense l'impuls dels treballs sobre història urbana.

Un sistema de recerca obert. La difuminació de la barrera entre innovació i difusió, entre recerca i divulgació, ha estat decisiva. El màxim rigor és compatible amb la màxima obertura, com a concepció d'un projecte d'*història pública*. L'obertura de conferències, jornades i congressos

ha aconseguir millorar-ne tant l'expressió pública com la utilitat social, amb un impacte molt directe en les pràctiques universitàries: son més de cinquanta els especialistes de les diferents universitats catalanes que treballen amb el MUHBA, convertit en aparador de la seva tasca.

El Centre de Recerca i Debat ha incidit així decisivament en la programació del museu i, ahora, ha permès conèixer nous talents, en un clima de coneixement compartit. Els camps d'investigació són la història urbana, incloent l'arqueologia, els patrimonis arquitectònic, alimentari, literari i musical (únics camps en què el museu té per ara capacitat d'incidir) i els estudis museològics, en el sentit de democratització cultural.

La innovació digital.. Per a aquesta funció de centre de coneixement resulta fonamental la innovació tecnològica, amb l'aposta per una web organitzada en set portals conceptuals que actua com a node vertebradors de tots els coneixements, espais i activitats del museu i que es connecta amb el projecte de museu virtual. D'aquesta manera, propicia que el coneixement del museu sigui útil més enllà de la ciutat, com a base de projectes compartits amb altres ciutats, amb sistemes de traducció incorporats.

Història amb interrogants. En el marc d'un sistema de treball creuat entre els departaments del museu, la fórmula *Interrogar Barcelona*, que va difondre's des del programa educatiu, ha estat la que ha presidit una via re-constructiva crítica del pensament social, després de la desconstrucció postmoderna. El propòsit és consolidar una visió rigorosa i clara, però sempre interrogativa i oberta, de les opcions que han configurat la trajectòria de la ciutat. A partir d'aquestes bases, **Barcelona flashback**, com a exposició de síntesi a la Casa de la Història, al cor del MUHBA, explicita la voluntat de mètode d'un coneixement que ajudi a reinventar la Il·lustració després de la crisi profunda de la modernitat.

Museografia de l'exposició Barcelona Flashback

Els vincles institucionals del CCRED, Centre de Recerca, Documentació i Debat del MUHBA. Si es fa de la història urbana la base del museu de ciutat, el problema és que quasi cap universitat ni centre d'estudis urbans a Europa compta hores d'ara amb un projecte per escriure històries urbanes comprensives de les ciutats amb el rigor, controvèrsia i interès amb què des del segle XIX han comptat les històries nacionals. Barcelona, potser pel fet de ser una capital sense estat i una metròpoli fabril fora del cor industrial del continent, compta amb una llarga tradició d'estudis d'història urbana.

Aquest plantejament n'ha fet un node atractiu per a les universitats d'Europa i també d'altres continents, que volen relacionar-s'hi per als seus projectes, que el museu sempre selecciona en funció de la coherència amb els seus objectius. El **2023** el MUHBA organitza amb l'European Museum Forum i el Consell d'Europa els **premis EMYA** i el 2026 el MUHBA serà l'aparador de la història urbana europea, amb centenars d'especialistes convocats per l'European Association for Urban History, de la qual el museu és membre del comitè científic.

3. La construcció de la col·lecció contemporània

El pes de la tradició arqueològica. Com que el Museu de Ciutat barceloní es funda el 1943, la majoria de les col·leccions de la ciutat anteriors estan repartides entre altres museus. Per altra banda, com que per llei el museu és el dipositari dels materials de les excavacions al municipi, tot el material que en prové hi queda dipositat. Per aquest motiu, el Centre de Col·leccions del MUHBA té dues parts, l'Arxiu arqueològic i la Col·lecció de Barcelona, amb peces antigues, medievals i modernes però poques dels segles més recents, de fet, molt poques del segle XX. Això ha convertit en indispensable el projecte de construcció de la col·lecció contemporània, amb col·laboració ciutadana.

La formació del plànol d'espais patrimonials. El Museu combina béns mobles i béns immobles, tenint aquests darrers un pes decisiu. El potencial de la muralla romana i del Palau Major medieval i postmedieval, amb les excavacions de la ciutat antiga i tardoantiga sota la Casa Padellàs i a la plaça del Rei, ha estimulat l'interès per comptar també amb espais patrimonials representatius de la ciutat contemporània de l'era industrial, a més de la Vil·la Joana, dedicada al poeta Verdaguer i que és part del Museu des de la dècada de 1960.

MUHBA Vil·la Joana

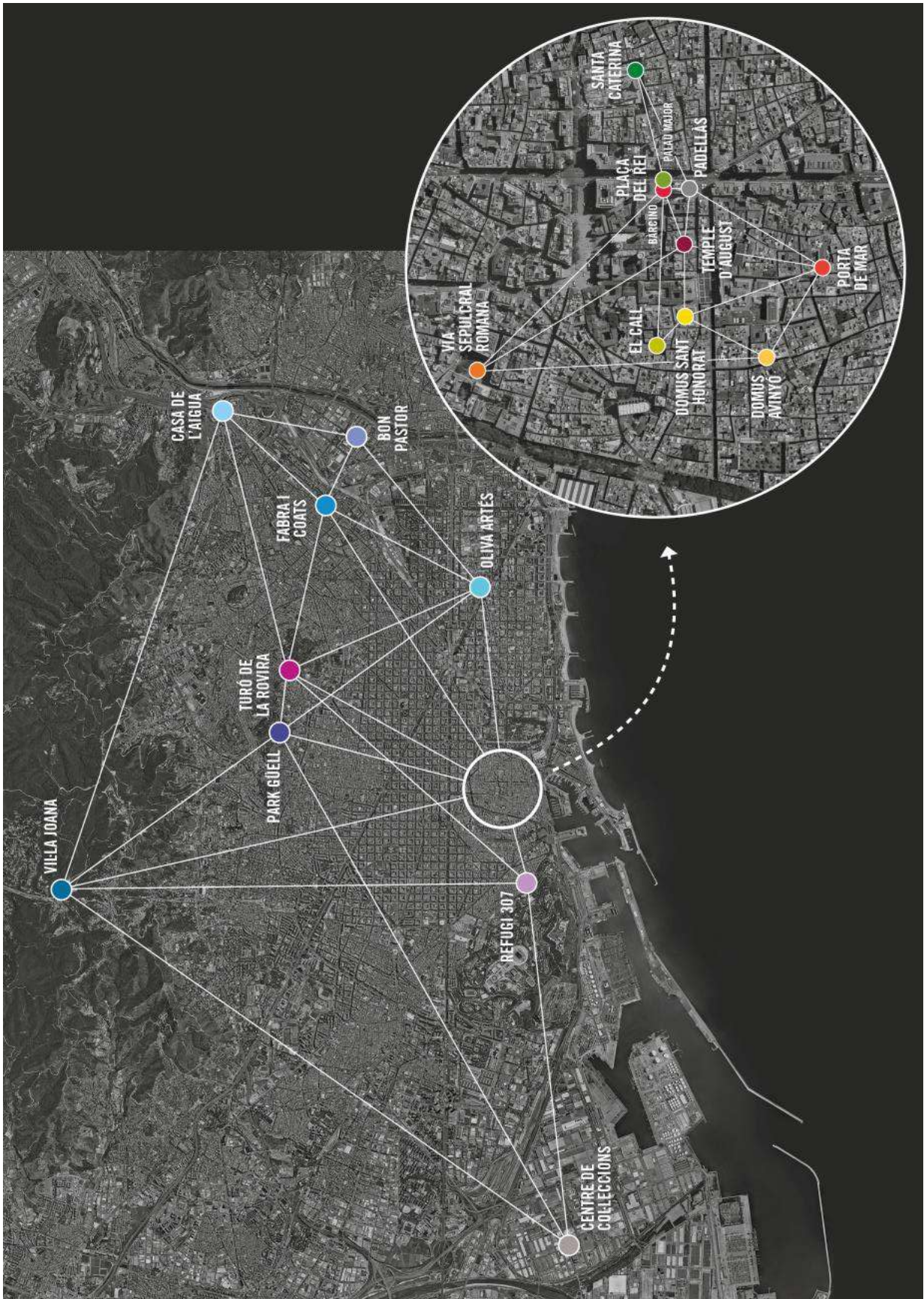

MUHBA Oliva Artés

La incorporació d'espais patrimonials contemporanis va començar en la primera dècada del segle XXI amb la Casa del Guarda del Park Güell, el Refugi 307 de la guerra civil espanyola i la planta superior de Can Saladrigas –que després el museu va canviar per l'edifici d'Oliva Artés, ubicat al parc Central del Poblenou. El procés ha continuat amb la inclusió dels espais patrimonials del que el Museu ha conceptualitzat com a Eix Besòs, pel fet d'establir-se al llarg d'aquest riu que travessa la perifèria oriental barcelonina: la fàbrica tèxtil de Fabra i Coats, l'estació de bombeig de la Casa de l'Aigua i l'habitatge popular de les Cases Barates del Bon Pastor.

Una col·lecció útil per a la missió ciutadana del museu. El primer gran pas cap a la col·lecció del nostre temps fou el de Fabra i Coats, creada per l'associació dels Amics de Fabra i Coats, formada per treballadors i treballadores de la fàbrica quan aquesta va tancar el 2005. El segon pas va ser la reflexió sobre la necessitat de pensar alhora història i col·lecció, amb un seguit de seminaris que van adquirir escala europea gràcies a la xarxa Cityhist, a Barcelona i al Museu de Copenhaguen, del qual n'era directora aleshores Jette Sandahl. Finalment, cal esmentar la importància de l'exposició *Laboratori Muhba. Col·leccionem la ciutat*, de 2011 a 2014, organitzada per mostrar els fons del museu i incentivar les cessions i donacions ciutadanes. El seu impacte ha estat decisiu però també molt lent i s'està fent notar, sobretot, una dècada més tard.

Metamorfosi del Centre de Col·leccions. La construcció a bon ritme de la col·lecció contemporània s'ha hagut de fer sense comptar amb un centre d'emmagatzematge adient, per saturació del Centre de Col·leccions del MUHBA a la Zona Franca. Aquesta és una situació encara pendent de resoldre després de 2023, però s'ha considerat que era molt important no aturar la constitució de la col·lecció, que compta amb gran participació de la ciutadania. Mentrestant, l'equipament per fer visitables tots els espais de reserva del museu ja està en marxa: s'inaugurarà l'Espai d'Acollida al Centre de Col·leccions de Zona Franca.

Mapa amb totes les seus del MUHBA el 2023

4. Museu xarxa, el conjunt del sistema

Recerca, patrimoni i ciutadania, tot alhora. L'aposta per un museu estès per la ciutat, amb un nucli vertebrador concebut com a Casa de la Història i amb els espais patrimonials estesos pels districtes, és la que ha donat cos a la reorganització recent del museu. No es tracta d'una diversificació d'espais sense més, sinó que cada espai patrimonial seleccionat ha de permetre alhora substanciar un punt de vista històric específic sobre el conjunt urbà i caracteritzar i representar el seu entorn pròxim.

La conquesta de l'espai urbà. Polítiques culturals i urbanes. Agustí Duran i Sanpere, en un discurs que va fer a la Reial Acadèmia de Bones Lletres arran de la seva jubilació el 1957, explicava com, més enllà de l'estratègia, el museu s'havia construït a base d'oportunitats. I en això estem encara tres quarts de segle més tard. La tradició policèntrica hi és des dels orígens del museu, amb la incorporació a l'aleshores Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona d'espais arqueològics del nucli antic, com a part de l'operació Barri Gòtic.

En les dècades més recents, la incorporació patrimonial de les perifèries eixides de la industrialització i el creixement migratori ha comportat un canvi d'escala. L'elecció dels espais, entre estratègia i oportunitat, no ha estat fàcil, però finament ha funcionat prou bé. Són entorns patrimonials relacionats entre ells, que permeten crear un eix patrimonial potent i que poden contribuir a la definició d'un museu verbal. Des dels verbs 'proveir' (Casa de l'Aigua) i 'treballar' (Fabra i Coats) als verbs 'habitar' (Bon Pastor) o 'urbanitzar' (Oliva Artés), entre altres.

La presència del museu en les polítiques urbanes dels barris de l'est i el nord de Barcelona ha permès perfilar l'**Eix patrimonial i museístic del Besòs**, amb una mirada al conjunt de la ciutat des de la perifèria cap al centre. A la manera de la *Museumsumer* de Frankfurt, però a la inversa. Queda pendent la implantació del museu a l'Eixample, la ciutat nova del Pla Cerdà. Des de fa una dècada el MUHBA es troba en tractes amb la Casa Amatller, obra de l'arquitecte Puig i Cadafalch, com a espai per explicar l'Eixample.

Les 55 sales urbanes del museu. Un relat històric urbà comprensible i interrogatiu alhora entre tots els espais patrimonials: un museu "amb les sales per la ciutat".

El conjunt del sistema MUHBA de coneixement històric i patrimoni urbà per a la construcció de la ciutadania té, de fet, tres nodes vertebradors. El primer, epicentre de tot el museu, és la **Casa de la Història a MUHBA Padellàs**, el segon és el **Centre de Col·leccions de MUHBA Zona Franca**, al qual s'han de vincular en el futur les naus d'emmagatzematge de la col·lecció contemporània. El tercer és el laboratori ciutadà de **MUHBA Oliva Artés**, que ha d'amalgamar dins del projecte del museu les propostes provinents d'altres entitats i institucions.

5. Col·laboració i cogestió: El projecte d'Eix patrimonial i museístic del Besòs

L'eix patrimonial i museístic del Besòs té arrels fortes en els moviments ciutadans: La Casa de l'Aigua, el recinte industrial de la Fabra i Coats, l'illa museïtzada de les Cases Barates del Bon Pastor i la fàbrica Oliva Artés, així com la propera fàbrica de Can Ricart (on el museu té pendent d'actuar a la sala de Calderes), han estat tots ells espais patrimonials que s'han conservat per la iniciativa i la pressió de la ciutadania. Les entitats més actives, d'origen veïnal i sindical, s'han incorporat als projectes de museïtzació i a la programació del museu en aquests espais, junt amb els centres d'estudis locals i de departaments universitaris diversos.

	<p>Consulta totes les sales del MUHBA Fes clic aquí o escaneja el codi</p>	
---	--	---

MUHBA Padellàs: La Casa de la Història

Imatge de Casa Padellàs i entrada a l'exposició Barcelona Flashback

MUHBA Padellàs es converteix en un veritable *meeting point* per explicar la història de la ciutat al veïnat i públic visitant, analitzar el present i imaginar el futur. Nucli articulador del museu, compta amb l'exposició de síntesi **Barcelona flashback, una síntesi urbana**.

Inauguració de MUHBA Padellàs

Dimecres 29/3/2023, 19h

BCN punt de trobada, un *meeting point* en clau històrica. Quan el 1943, sota la inspiració d'Agustí Duran i Sanpere, es va crear l'Institut Municipal d'Història per emmarcar tant l'arxiu i el museu com l'arqueologia urbana, ja es preveia aplegar espais patrimonials, difondre la història de Barcelona, estimular la recerca i visitar els elements patrimonials destacats per la ciutat. Convé tenir present que són elements de fons en el tarannà del museu. Així doncs, no s'està ara inventant res tan nou amb la transformació del museu de la ciutat en museu de la ciutadania, considerant com a tal el conjunt de persones vinculades a la ciutat al llarg dels temps, pel fet de residir-hi o d'utilitzar-lo. Duran parlava de l'espai museístic dedicat a Barcelona en l'Exposició Internacional de 1929 com a "museo ciudadano".

El propòsit amb tot el procés de transformació en curs és consolidar l'explicació en clau històrica de la societat urbana i la seva inserció en espais territorials i àmbits de poder més amplis. L'estructuració de MUHBA Padellàs com a Casa de la Història de Barcelona es distribuirà de baix a dalt en funció del grau d'intensitat en la seva utilització.

Render MUHBA Padellàs (planta superior)

Un recorregut per MUHBA Padellàs

A planta baixa hi haurà el museu àgora, ideat com un espai públic obert d'informació sobre la ciutat per propiciar noves maneres de conèixer-la, i el museu escola.

A les plantes primera i segona l'exposició de síntesi interrogativa sobre la ciutat.

A la planta superior hi haurà el Centre de Recerca, Documentació i Debat.

Les oficines del museu també seran dins del conjunt.

1. La planta baixa

Museu àgora i museu escola. La nova cobertura transparent del pati ha permès instal·lar-hi el **gran rellotge municipal de 1576**, l'anomenat "rellotge dels flamencs", i un conjunt de rellotges de diverses èpoques i espais de la ciutat, metàfora dels temps de Barcelona que es fusiona amb la de museu de la ciutadania. El conjunt de propostes de l'àmbit **Museu àgora**, que es denominarà **Àgora BCN**, concebut com un espai públic d'entrada lliure, permeten fer-se una idea de Barcelona a través de filmacions, elements interactius, llibres i mapes, disposats com un gabinet per a l'exploració urbana, un *meeting point* per incentivar maneres alternatives i personals de visitar la ciutat a través dels espais del museu.

Render MUHBA Padellàs (planta baixa)

A l'altra banda del pati, el **Museu escola** comptarà amb dues aules que podran ser reservades i utilitzades amb gran llibertat per les escoles per fer estades més o menys llargues (algunes escoles venen de molt lluny), amb programes propis i amb llibertat per usar el conjunt patrimonial i per sortir a visitar la ciutat i tornar. A partir del concepte de museu escola (que té bons exemples a Amèrica, tant als Estats Units com a Cuba), a totes les seus del museu hi haurà un espai escolar, com a pont per a una relació osmòtica entre sistema educatiu i sistema cultural. El projecte parteix del potencial de la història urbana en els currículums educatius, com a escala substancial per explicar el món, amb la perspectiva d'idear en el futur llibres de text amb aquest plantejament.

2. Primera i segona planta

Exposició permanent *Barcelona flashback. Una síntesi urbana* i projectes expositius vinculats

L'exposició de síntesi *Barcelona flashback* tenia un centenar d'objectes en la seva versió experimental, de 2019 a la de 2021, i en tindrà uns 150 en la nova versió. Aquesta mostra estable aspira a propiciar l'entrenament metodològic per al coneixement de la ciutat. El seu espai inicial es configura com una sèrie de miralls que engloben el visitant enmig d'imatges de la ciutat al llarg del segle XX i el conviden a "traspassar el mirall". A partir d'aquí, l'exposició estableix un viatge en cinc seccions, presidides per interrogants, en cerca d'una expressió historiogràfica ben articulada de la trajectòria de la ciutat, amb un to més interrogatiu que no pas assertiu.

Un cop travessat el mirall inicial, l'exposició es plantejarà com un viatge alhora introspectiu i urbà, que comptarà amb els següents àmbits:

- a. *Geografies*, que s'endinsa en la ciutat actual des de la seva forma urbana, les arquitectures, l'espai social i polític i les seves representacions: són els vímets amb els quals es teixeix la primera impressió quan es vol conèixer la ciutat.
- b. *Testimonis*, que a partir d'aquest coneixement inicial aborda com interrogar textos escrits, fonts orals, imatges i objectes, que són els materials que han de permetre passar a una visió més articulada.
- c. *Temps passats*, amb tot un seguit d'interrogacions sobre les opcions de Barcelona que van marcar els períodes successius de la seva trajectòria, des de la Barcino romana fins al segle XVIII, en diàleg amb la geopolítica.
- d. *Temps recents*, amb una visió historiogràficament contrastada dels "passats presents", és a dir, els temps de la "metròpoli industrial" des del segle XVIII fins als inicis del segle XXI, quan el 2008 esclaten alhora la crisi econòmica i la revolució tecnològica que va comportar la difusió dels *smartphones*. I, finalment:
- e. *Futurs*, que mostra interrogants i documents, abstenint-se el museu de fer cap valoració de cap mena. És tan sols el despertar del conte d'Alicia, que té un perfil borrós entre què és el somni i què és la realitat. Li pertocarà al visitant de decidir-ho.

A l'entorn de ***Barcelona flashback, una síntesi urbana*** han de pivotar tres altres espais expositius:

- **Mirador del barri Gòtic**, amb una reflexió sobre el caràcter del patrimoni com a constructe contemporani, en la línia de les reflexions de Françoise Choay i dels estudis sobre la monumentalització historicista a Barcelona. Situat a la galeria de la planta superior.
- **La història del museu d'història**, una petita mostra estable al pas de ronda de la primera planta. Un relat imprescindible per raons d'honestedat intel·lectual, en la línia de Pierre Bourdieu: cal explicitar des de quina perspectiva es parla.

- **L'Espai monogràfic**, també a la primera planta, que recupera el nom antic per designar el paper de les exposicions i instal·lacions temporals. La primera exposició temporal estarà dedicada a la figura de **Domènech i Montaner**.

3. La planta superior

La galeria de la història pública. A més del Mirador del barri Gòtic, la planta superior aplegarà els espais dedicats a l'estudi i les seves manifestacions públiques en diferents formats. La nova distribució ha de permetre fusionar la biblioteca arxiu amb l'activitat d'impuls acadèmic i ciutadà a la recerca, en un entorn de *public history*. Hi haurà espais tant per acollir els centres d'estudis locals de la ciutat com per incloure el departament de Publicacions i per ampliar l'oferta d'estudis propis del museu.

Render biblioteca MUHBA Padellàs (planta superior)

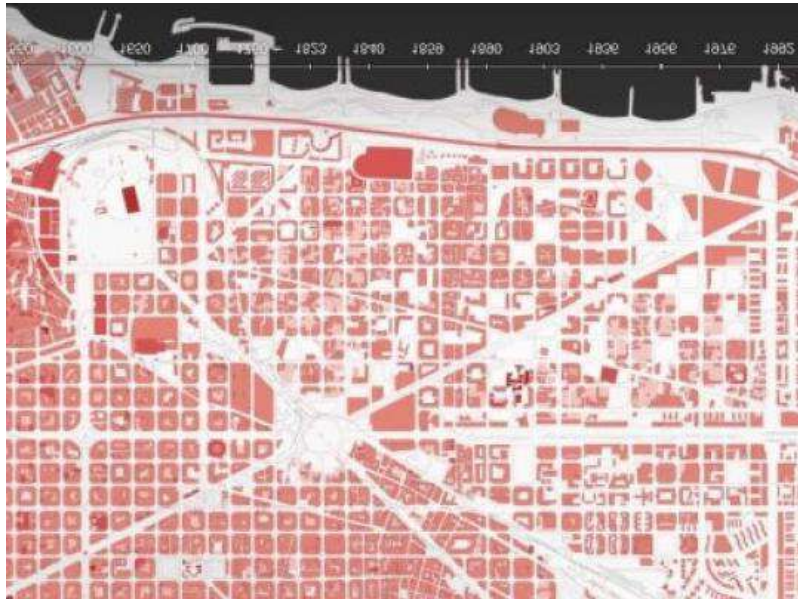
S'obrirà així el **nou Centre de Recerca, Documentació i Debat, el CREDD**. A més del foment de les línies de recerca ja en marxa, el CREDD englobarà en un futur proper les publicacions i tindrà com a objectiu el foment de les traduccions d'obres referides a Barcelona. Diàlegs, seminaris i jornades a banda, un dels seus vaixells insígnia seguirà essent el curs de *Relats urbans, teoria i pràctica de l'itinerari històric*, que té com a professors més d'una vintena d'acadèmics vinculats al museu, com a comissaris i autors d'exposicions, itineraris, guies i altres publicacions, essent també professors diversos membres de l'equip del museu.

4. ...i més enllà

Arreu, el MUHBA virtual. La creació del museu virtual, amb tecnologies basades tant en l'escàner làser com en la fotogrametria, s'està fent en un entorn de recursos escassos, gràcies al suport del Laboratori de modelització virtual de la Universitat Politècnica de Catalunya.

El projecte no consisteix en circular virtualment per les sales, com ja han aconseguit la majoria de museus, sinó obtenir representacions multidimensionals amb tecnologia escàner làser que permetin alhora els treballs d'arquitectura i conservació, l'exposició patrimonial i museística i la ideació de nous usos de l'espai. És a dir, representacions que siguin una "força unificadora" de

tots els processos del museu i que no caduquin fàcilment, motiu pel qual cal crear núvols de punts de gran densitat per després poder treballar-hi a sobre. És un procés lent.

Carta històrica de Barcelona. [Consulta-la aquí](#)

MUHBA Bon Pastor. El museu de l'habitatge de Barcelona

MUHBA Bon Pastor és un equipament de proximitat i de ciutat alhora, cogestionat entre el MUHBA (ICUB), el Districte de Sant Andreu i el Centre d'Estudis-Arxiu Vilabesòs. L'espai compta amb un laboratori escolar i ciutadà, i dues exposicions. Finançat pel Pla de barris.

MUHBA Bon Pastor. Foto: Marta García

El nou espai museístic, creat en estreta col·laboració amb els veïns i veïnes del Bon Pastor i també de Baró de Viver, mostra el repte de l'habitatge a Barcelona al segle XX i la seva evolució a través de l'espai restituint de quatre cases barates d'un dels primers polígons de la ciutat, amb tres propostes confluents:

1. Una exposició sobre l'habitatge de les majories urbanes a la ciutat des del Pla Cerdà fins al 2010.
2. La trajectòria d'un dels primers polígons d'habitatge social, les Cases Barates del Bon Pastor.
3. La cooperació estable entre el Centre d'Estudis i Arxiu Vilabesòs i el MUHBA com a museu laboratori i com a museu escola, creant un node cultural cogestionat en l'Eix patrimonial i museístic del Besòs.

L'exposició **Allotjar les majories. Barcelona, 1860-2010** mostra com l'habitatge ha estat un repte constant a la ciutat contemporània. Les deficiències dels habitatges destinats a les classes populars han estat un problema compartit a moltes grans ciutats arreu del món.

La restitució patrimonial i exposició *Viure a les Cases Barates. Bon Pastor, 1929-2010* mostra els períodes claus en la trajectòria d'un barri que és un magnífic exponent de l'evolució de la ciutat des del punt de vista de l'habitatge i la cohesió social dels barris al llarg del segle XX.

*Barri de La Guineueta, 1966, autor desconegut.
Arxiu fotogràfic de Barcelona*

Inauguració de MUHBA Bon Pastor, Ciutat i Habitatge

Dissabte 11/3/2023, 12h

Espais MUHBA renovats

MUHBA Barcino. De colònia a fortalesa

Es presenta la **nova museografia** del subsòl de la plaça del Rei, amb una operació que actualitza el relat històric de Bàrcino, incorpora nous coneixements derivats dels darrers 25 anys de recerca i afegeix noves peces i materials. Així, es potencia l'encaix entre del nou relat i l'espai patrimonial, tot facilitant la lectura de la trama urbana conservada de la ciutat romana. A partir d'ara, aquesta part del museu es podrà visitar de manera independent, entrant per Casa Padellàs i sortint per l'accés de Voltes.

MUHBA Barcino

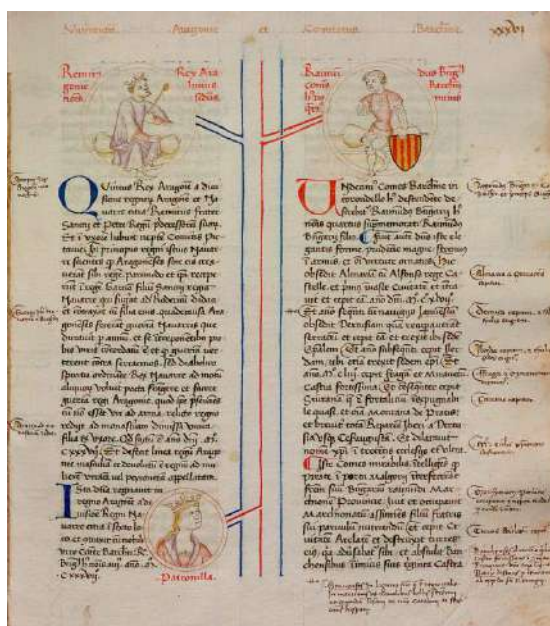
Inauguració de MUHBA Barcino

Dimecres 29/3/2023, 19h

MUHBA Palau Major. La ciutat medieval

S'ha dut a terme una reforma completa de les museografies de l'espai Voltes, sota el saló del Tinell. L'espai expositiu, amb una museografia totalment renovada, s'endinsa en els factors que van conduir a l'esplendor de la Barcelona medieval en el context mediterrani, així com en els conflictes que la van condicionar.

Alhora, s'ha previst un nou accés per permetre la visita independent d'aquesta part del museu al Palau Major, dedicada a la ciutat medieval i postmedieval, sense haver de transitar prèviament pel subsòl de la plaça del Rei, on també de manera independent es podran visitar les restes arqueològiques de la Barcino romana.

Imatge: plafó Genealogies dels comtes de Barcelona.
Biblioteca de Catalunya

	<p>Inauguració de MUHBA Palau Major Dimecres 29/3/2023, 19h</p>
---	--

MUHBA Santa Caterina

Santa Caterina compta amb una **reforma completa de la museografia**, centrada en el trànsit de la ciutat medieval amb el convent gòtic dels dominics a la ciutat moderna amb el mercat municipal que ocupa l'espai actualment, totalment reformat ara fa uns anys per Miralles i Tagliabue. La inauguració es farà en col·laboració amb el Districte de Ciutat Vella i els paradistes del Mercat. S'espera poder visitar també, si és possible i amb un plantejament d'"obert per obres", l'espai arqueològic amb el gran mosaic conservat sota la plaça d'Antoni Maura, vora la via Laietana, actualment en curs de rehabilitació.

<p>CRISI DEL MONACAT I CANVI URBÀ</p>	<p>CRISIS DEL MONACATO Y CAMBIO URBANO</p>	<p>CRISIS OF MONASTICISM AND URBAN CHANGE</p>
<p>A l'inici del segle <i>xx</i>, els ordres religiosos acumulaven una bona part dels immobles del país, i Barcelona, atapeïda de convents, no n'era una excepció. Després de diversos intents frustrats, els decrets desamortitzadors promulgats a partir de 1836 aconseguiren que les propietats de l'Església canviessin de mans, i van assegurar, amb l'exclusió i el foment de l'assalt popular als monestirs, que els frares no hi poguessin tornar.</p> <p>L'espai alliberat per la destrucció de grans convents com el de Santa Caterina va permetre dotar de mercats coberts i d'altres serveis moderns a una ciutat en plena industrialització, que es trobava ategada pel vell cinturó de muralles encara dempeus.</p>	<p>En los inicios del siglo <i>xx</i>, las órdenes religiosas acumulaban una buena parte de los inmuebles del país, y Barcelona, llena de conventos, no era una excepción. Después de diversos intentos frustrados, los decretos de desamortización, promulgados a partir de 1836, consiguieron que las propiedades de la Iglesia cambiasen de manos y aseguraron, con la exclusión y el fomento del asalto popular a los monasterios, que los frailes no pudiesen regresar.</p> <p>El espacio liberado por la destrucción de grandes conventos, como el de Santa Caterina, permitió dotar de mercados cubiertos y otros servicios modernos a una ciudad en plena industrialización y que se encontraba ahogada por el viejo recinto de murallas todavía en pie.</p>	<p>In the early 19th century, religious orders held a large part of the country's real estate and Barcelona, crammed with monasteries, was no exception. After several frustrated attempts, the desamortization decrees promulgated from 1836 onwards prised the properties out of the hands of the Church and by exclusion and encouraging the people to storm the monasteries ensured that the friars could not go back to them.</p> <p>The space freed up by the destruction of large monasteries such as Santa Caterina made it possible to provide covered markets and other modern services for a city in the throes of industrialisation and stifled by the old city walls which were still standing.</p>
		

Plafó de la nova museografia de MUHBA Santa Caterina

	<p>Inauguració de l'espai renovat MUHBA Santa Caterina</p> <p>Dilluns 27/3/2023, 11:30h</p>
---	--

MUHBA Fabra i Coats. Treballar a Barcelona, segles XVIII-XX

La sala de calderes, la més gran a Catalunya, és l'avantsala del nou espai museístic dedicat a la ciutat i el treball reobrirà parcialment amb **dues exposicions** el 2023. Amb el Districte de Sant Andreu i els Amics de Fabra i Coats. Es portarà a terme un acte "obert per obres" de la Nau F i espais renovats de la Sala de Calderes i s'briran dues exposicions: Fabra i Coats, empresa i treball i Fabricar Barcelona.

MUHBA Fabra i Coats

	<p>Inauguració de les exposicions <i>Fabricar a Barcelona i Fabra & Coats, empresa i treball</i> amb visita d'obres posterior a la Nau F i a la Sala de Calderes Dissabte 25/3/2023, 11:30h</p>
---	--

MUHBA Casa de l'aigua. Proveir Barcelona: la base de la història

Es reobre després de la rehabilitació i amb dues exposicions renovades, una sobre l'espai patrimonial i l'altra sobre la revolució de l'aigua a Barcelona en els dos darrers segle, amb un enfocament d'un gran potencial en el moment actual. Amb el districtes de Sant Andreu i Nou Barris i les entitats de Roquetes i Trinitat Vella. Finançat per Pla de barris.

Render MUHBA Casa de l'aigua

Visita a les obres en marxa i a l'exposició *La revolució de l'aigua*

Dissabte 1/4/2023, 11:30h

MUHBA Turó de la Rovira. Guerra i postguerra: la ciutat al límit

La novetat del MUHBA Turó de la Rovira és una nova **protecció perimetral per preservar el conjunt patrimonial** de la bateria antiaèria i el barri de barraques, sense limitar l'accés lliure dels visitants al parc en les seves obres d'obertura. Amb el suport del Districte d'Horta Guinardó. Visita d'obres pendent de confirmació el dia 1 o 2 d'abril.

MUHBA Turó de la Rovira

MUHBA Centre de col·leccions. Col·leccionar Barcelona, fer museu

El Centre de Col·leccions del MUHBA, que inclou l'Arxiu arqueològic, obre un **nou laboratori de conservació i restauració** i s'equipa amb un **espai d'acollida per a visites ciutadanes i escolars**.

MUHBA Centre de Col·leccions

**Visita inaugural dels nous espais del
MUHBA Centre de col·leccions**

Dimarts 28/02/2023, 11h

MUHBA 80 anys, reinventar la mirada

Exposicions temporals

1. Any Domènech

Exposició *Domènech i Montaner, l'urbanista*, en el marc de l'Any Domènech.

MUHBA Padellàs, dins de la inauguració de MUHBA Padellàs.

Retrat de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner a l'edifici principal de l'Hospital de Sant Pau. 1908-1912. Foto: Francesc Serra Dimas. AFB

La primera exposició temporal a MUHBA Padellàs estarà la dedicada a la faceta de Domènech i Muntaner com a urbanista en l'any que es commemora el centenari de la seva mort. Un recorregut pel Lluís Domènech i Montaner més inèdit, en la seva vessant de modelador de la ciutat del primer terç del segle XX. **Inauguració: 29 de març de 2023**, coincidint amb la inauguració de MUHBA Padellàs

2. Altres exposicions temporals

Al llarg de 2023, s'inauguraran les properes exposicions temporals a diverses seus del MUHBA:

Exposició *Rubió i Tudurí i Collserola*, MUHBA Vil·la Joana. Inauguració: 10 de juny de 2023.

Exposició *MUHBA 80 anys, història del museu d'història*, MUHBA Padellàs. Inauguració: novembre 2023.

Exposició *Moure Barcelona, de Cerdà al segle XXI (fase I)*. Saló del Tinell (MUHBA Padellàs). Inauguració: novembre de 2023.

Instal·lació *August i Domènech al Temple*, amb la Fundació Domènech i en el marc de l'Any Domènech. Antoni Llena. Inauguració: desembre de 2023.

Una nova historiografia de Barcelona, pública i publicada

Amb motiu dels 80 anys del museu s'ha impulsat la recerca i al llarg de tot l'any es podran presentar tot un seguit de treballs que comporten una renovació a fons de la historiografia de Barcelona. El calendari es troba hores d'ara en curs de concreció, en funció dels dies d'inauguració dels nous espais patrimonials. Les obres a destacar són les següents, amb les tres primeres de caràcter general.

Presentacions de publicacions al llarg de 2023. Cal confirmar les dates de presentació al web del Museu.

- *Atlas MUHBA d'història de Barcelona* (1 de març)
- *La muralla romana de Barcino*, Alessandro Ravotto (15 de març)
- *European City Museums*. Diversos autors (29 de març)
- *Pedra i poder. El Palau Major de Barcelona*, Ramon Pujades (13 d'abril)
- *Les opcions de Barcelona*, quatre volums, Ramon Grau (14 de juny volums 1 i 2, novembre volums 3 i 4. Obra de referència del projecte MUHBA Padellàs)
- *Barcelona hospitalària. La ciutat i els seus hospitals, segles XIV-XX*, Alfons Zarzoso i Josep Barceló (28 de juny)
- *Domènech/BCN. Guia d'història urbana* i presentació del Projecte Temple d'August & Domènech i Montaner, d'Antoni Llena (6 de juliol)
- *Barcelona, esplendor i crisi del s. XV*. Diversos autors. (setembre)
- *MUHBA, diari de pandèmia*, Joan Roca (octubre)
- *El comerç baixmedieval: les "pises catalanes"*, Mikel Soberon (novembre)
- *Quarhis*, número monogràfic d'arqueologia, genètica i salut (desembre)
- Noves guies d'història urbana MUHBA 80 anys: *Eix Besòs, guia metropolitana d'història urbana, Ibers/BCN, Rec Comtal/BCN, Contrareforma/BCN, Classicisme/BCN, Hospitals/BCN, Salut mental/BCN*. (Presentacions al llarg de l'any)

MUHBA, ambaixador de Barcelona

Premis EMYA

L'European Museum Forum, el Consell d'Europa i el Museu d'Història de Barcelona organitzen enguany la Conferència Anual i Cerimònia de Lliurament de Premis EMYA 2023 (European Museum of the Year Award), amb el Premi al Museu Europeu de l'Any i altres guardons en categories relacionades¹. L'esdeveniment té més de 40 anys de tradició i reunirà per primer cop a Barcelona, entre el 3 i el 6 de maig, al voltant de 300 professionals destacats provinents de museus europeus. La conferència, de dos dies de durada, es titula *Democracy and democratization: Urgent challenges today*. Li seguirà un tercer dia de cerimònia d'entrega de premis i sopar de gala. La conferència dels EMYA és un punt de referència per a la innovació i les millors pràctiques del sector museístic.

	<p>Accedeix al programa de la conferència Fes clic aquí o escaneja el codi</p>	
---	--	---

¹ Més informació a <https://www.europeanforum.museum/en/emya-twentythree/>

Altres cites internacionals

- **Projecte 4 Meridians**, de col·laboració entre ciutats i museus de Ciutat d'Àfrica i Europa, a través de la Direcció de Serveis de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona i del comitè de Cultura de la UCGL, amb seu a Barcelona.
- Al llarg de 2023: Col·laboració amb el **Museo de Bogotá** a través de la Direcció de Serveis de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona.
- Setembre 2023: Presentació del MUHBA, museu de la ciutadania en conjunt i del Projecte MUHBA Bon Pastor de manera específica al **Congrés de l'ICOM/CAMOC** a Nova York.
- Tardor de 2023: Possible reunió i primers resultats del projecte **4 Meridians a Maputo** (Moçambic).
- 16-17 novembre de 2023: Reunió **Cityhist** (City History Museums and Research Network of Europe).

Europa interurbes, projecte en construcció amb altres museus europeus de ciutat

Referències bibliogràfiques del museu de la ciutadania

El MUHBA té una llarga sèrie de publicacions sobre el projecte de Museu de la ciutadania, que han aparegut publicades al [MUHBA Butlletí](#) i, sobretot, en els llibres de l'ICOM/Camoc, la [secció de l'ICOM dedicada als museus de ciutat](#), en les actes dels congressos de [Frankfurt 2018](#), [Kioto 2019](#), [Cracòvia 2020](#) i [Barcelona 2021](#). Vegeu la [secció de documents estratègics](#) al web del museu.

Contacte i materials de premsa

Imatges per a premsa disponibles a l'enllaç

<https://eicub.net/share/service/publicSite?node=workspace://SpacesStore/9a441d24-d6e0-4d53-a75b-a78f6bff87dc>

MUHBA Comunicació

Mercè Martínez

mmartinezj@bcn.cat

Mireia Mora i Aloma Vilamala (La tremenda)

aloma@latremenda.coop

T +34 680 567473

Departament de Premsa Institut de Cultura de Barcelona

T. 93 316 10 69

premsaicub@bcn.cat

Belén Ginart (678 47 92 29)

Guillem Talens (662 62 73 50)

Maria Ustarroz (678 53 88 69)